

Fagspråk under press

I dette og neste nummer av Tidende presenteres nok en gang resultatet av et spesielt samarbeidsprosjekt: I løpet av ti år har redaksjonene i Tandlægebladet, Finlands Tandläkartidning, Tandläkartidningen og Tidende sammen med fagfolk fra de fire landene laget 11 såkalte temahefter. Det dreier seg om oppdatering på et fagfelt der forfattere fra alle fire land blir invitert til å skrive, og der artiklene hittil har vært publisert på førsteforfatters språk, ut fra den filosofien at vi skal være i stand til å kommunisere med hverandre, også faglig, på de skandinaviske språkene. Finnene har selvfølgelig oversatt det meste til finsk, men fra i år vil også svenskene for første gang oversette både de norske og de danske artiklene til svensk. Selv danskene sier de har problemer med å forstå norsk og svensk, mens vi her i landet foreløpig ikke har fått klager fra våre lesere når vi publiserer på dansk eller svensk. Artiklene med finske førsteforfattere blir for første gang i dette Tidende publisert på engelsk, ikke på svensk, som tidligere.

Dette skjer samtidig med at man ved universitetene og i samfunnet for øvrig er blitt opptatt av hvilken språkpolitikk vi skal føre her i landet. Bare to av ti vitenskapelige artikler eller avhandlinger utgis på norsk, og mange forskere mener at den utstrakte bruken av engelsk i academia truer det norske språket, særlig fagspråket. Debatten rundt temaet, populært kalt «Engelsk: elitens nye latin», pågår i både riksdekkende medier og internt ved universitetene. I studentavisen Universitas siteres tidligere leder i Norsk språkråd, Ola Haugen, med følgende oppsummering etter en konferanse om språkbruk i academia: – Tiden er over da universitetene oppfattet seg som kulturinstitusjoner med ansvar for norsk språk. Nå er det *excellence* som er målet, og man skal først og fremst markere seg internasjonalt som en fremragende forsknings- og utdanningsinstitusjon for å tiltrekke seg forskere og studenter, og dermed sikre sin finansielle og faglige posisjon. Gjert

Kristoffersen, leder av en strategigruppe oppnevnt av Norsk språkråd sier det slik: – Det seier seg sjølv at forskarar som ønskjer å formidle resultata sine til det internasjonale forskarsamfunnet, ikkje kan publisera dei på norsk. Men internasjonalisering kan bli eit problem for framtida til norsken. Vi må også ta vare på det norske fagspråket, og mellom anna styrke evna til å formidle på norsk. Haldningar er veldig viktig.

Som nevnt i tidligere ledere, kan dette bli et problem også i vårt fagmiljø. Ved fakultetet i Oslo har videre- og spesialistutdanningen i mange år i hovedsak gått på engelsk, og på den nye odontologikutdanningen i Tromsø vil de akseptere å gi deler av grunnutdanningen på engelsk. Hvis alt skriftlig – artikler og oppgaver – også forfettes på engelsk, er det rimelig å tro at også det norske odontologiske fagspråket etter hvert får trange kår.

Men er dette egentlig så farlig? Tannlegestudentene leser det meste av sin faglitteratur på engelsk, og etter hvert som lærerne blir mer vant til å kommunisere på engelsk, kan man håpe at studentene får like god undervisning som om den hadde foregått på norsk. Men hva med det siste leddet, formidlingen til og kommunikasjonen med pasientene og samfunnet for øvrig? Skal den også foregå på engelsk?

Undersøkelser, blant annet publisert i det amerikanske legetidsskriftet JAMA, har vist at leserne både oppfatter og husker bedre det de har lest på eget morsmål. De fleste skribenter vil også operere på språklig bortebane når de skriver på et fremmed språk, noe som ikke alltid letter forståelsen eller gir rom for nyanter. At utviklingen går mot mer internasjonalisering, må vi akseptere. Jeg håper likevel at det ikke skal gå på bekostning av vårt norske fagspråk. Det er spesielt viktig at vi, som i den store sammenhengen er en liten faggruppe med et sårbart fagspråk, deltar aktivt i denne debatten.

Gudrun Sangnes

Illustrasjon: J.O. Andreassen (se side 12).
Design: Mike Mills.

Redaktør:
Gudrun Sangnes

Journalist:
Ellen Beate Dyvi

Redaksjonssekretær:
Kristin Aksnes

Redaksjonskomité:
Jon E. Dahl
Tor E. Torbjørnsen
Ann Berit Utkilen

ABONNEMENT
Abonnementspris for ikke medlemmer
og andre abonnenter kr 1225,-
Bestilles i NTFs sekretariat.

ANNONSER
Henv. markeds konsulent Eirik Andreassen,
NTFs sekretariat

TELEFON OG ADRESSE
Frederik Stangs gate 20,
postboks 3063 Elisenberg, 0207 Oslo
Tlf. 22 54 74 00, faks 22 55 11 09
E-post: tidende@tannlegeforeningen.no

<http://www.tannlegetidende.no>

Gudrun Sangnes, tlf. 22 54 74 17
E-post: gudrun.sangnes@tannlegeforeningen.no
Ellen Beate Dyvi, tlf. 22 54 74 13
E-post: ellen-beate.dyvi@tannlegeforeningen.no
Eirik Andreassen, tlf. 22 54 74 30
E-post: eirik.andreassen@tannlegeforeningen.no
Kristin Aksnes, tlf. 22 54 74 21
E-post: kristin.aksnes@tannlegeforeningen.no

ISSN 0029-2303
Opplag: 5 600
Parallellpublisering og trykk: PDC Tangen
Grafisk design: Mike Mills